

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Consiliului de Administrație al ANRE privind Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 297/2022

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE). Departamentul Gaze naturale și energie termică Persoană de contact: Denis Vasiliev, Consultant, email: dvasiliev@anre.md

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

Sectorul gazelor naturale din Republica Moldova a parcurs, în perioada 2022–2025, o transformare structurală fundamentală, generată de necesitatea imperativă de diversificare a surselor de aprovizionare și de reducere a dependenței față de gazele naturale din Federația Rusă. Această transformare, deși indispensabilă din perspectiva securității energetice naționale, a generat o serie de provocări tehnice și normative pe care cadrul de reglementare existent nu le anticipa și nu le adresează în mod explicit.

Până în anul 2022, Republica Moldova era aprovizionată aproape exclusiv dintr-o singură sursă (Federația Rusă), transportate prin sistemul de transport al gazelor naturale național pentru necesitățile interne cât și a fluxurilor transfrontaliere (în regim de tranzit). Gazele naturale provenite dintr-o singură sursă prezentau o compoziție chimică omogenă și o capacitate calorifică predictibilă, în limita intervalului de valori prevăzut de standardele europene de referință adoptate de ISM (SM SR EN 16726+A1, SM EN 437, SM ISO 12213). Din această cauză, problema variației compoziției și calității gazelor nu a constituit, în practică, un subiect de preocupare operațională sau normativă activă pentru operatorii din lanțul de transport, distribuție și furnizare.

Un aspect juridic esențial de context pentru promovarea proiectului menționat îl reprezintă totodată abrogarea definitivă a standardelor tehnice GOST pe teritoriul Republicii Moldova. Standardele GOST au fost aplicate anterior ca urmare a sistemului de standardizare sovietic, iar valorile parametrilor de calitate stabiliți prin acestea astăzi nu corespund standardelor europene EN în vigoare, fapt confirmat de excluderea lor progresivă din contractele încheiate cu furnizorii în procesul de diversificare a surselor de aprovizionare. Cadrul normativ al abrogării este alcătuit din Legea nr. 227/2023 privind denunțarea Acordului cu privire la promovarea unei politici coordonate în domeniul standardizării, metrologiei și certificării (semnat la Moscova la 13 martie 1992), Ordinul ISM nr. 20 din 31.12.2024, prin care organismul național de standardizare a aprobat anularea etapizată a tuturor standardelor interstatale GOST până la 31 decembrie 2025 și Acordul de Asociere RM–UE, ratificat prin Legea nr. 112/2014. Efectul juridic direct al acestui cadru a fost confirmat recent prin demersul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării nr. 16/1-119 din 15.01.2026, care stabilește că, începând cu 1 ianuarie 2026, niciun standard GOST nu mai este valabil pe teritoriul Republicii Moldova și că trimiterile la acestea nu mai pot fi utilizate în actele normative. Adoptarea de către ISM a standardelor armonizate SM SR EN 16726+A1, SM EN 437 și SM ISO 12213 a înlocuit astfel formal referințele GOST cu un sistem de standarde compatibil cu cel european. Cu toate acestea, întrucât standardele ISM au caracter voluntar în temeiul art. 14 din Legea nr. 20/2016 privind standardizarea națională, simplul fapt al adoptării lor de către ISM nu generează în mod automat obligativitatea juridică a valorilor numerice prevăzute de acestea în raporturile dintre operatori. Tocmai această lacună, absența unor valori normative obligatorii explicit prevăzute într-un act cu forță juridică deplină, și constituie problema centrală pe care prezenta intervenție de reglementare o adresează.

Continuând din punct de vedere economic și logistic este important de menționat că începând cu anul 2025, situația în sector s-a schimbat radical. Consumatorii finali de gaze naturale din Republica Moldova - cu excepția consumatorilor din rețelele de gaze naturale comprimate pentru vehicule (GNCV) și a pierderilor și consumului tehnologic - au fost alimentați exclusiv cu gaze naturale provenite din mai multe surse, transportate prin mai multe rute de aprovizionare. Volumul total de gaze naturale furnizat consumatorilor finali în anul 2025 a fost de 905,07 milioane de metri cubi (905,07 mil. m³). Această realitate marchează o schimbare considerabilă de la paradigmă tradițională și anume migrarea de la o piață de aprovizionare omogenă și cu o singură sursă dominantă, Republica Moldova a trecut la o configurație de aprovizionare diversificată, în care gazele naturale pot proveni din surse multiple — inclusiv gaze naturale lichefiate (GNL) regazificate în terminalele grecești și bulgare care avea origini geografice exponențial diferite (Azerbaidjan transportate prin coridorul trans-adriatic, norvegiene ș.a.).

Această diversitate de surse, deși benefică din perspectiva securității energetice, implică în mod inevitabil o variabilitate a compoziției chimice a gazelor naturale injectate în rețelele de transport. – Gaze provenite dintr-o singură sursă sunt caracterizate printr-un conținut ridicat de metan (tipic peste 95% mol) și o putere calorifică superioară (PCS) constantă, gazele provenite din surse diversificate pot prezenta compoziții mai variate, cu conținuturi mai ridicate de componente inerte (azot, CO₂) sau de hidrocarburi superioare, și cu valori ale PCS situate în marjele inferioare ale standardelor europene. Aceste variații, dacă nu sunt gestionate printr-un cadru normativ explicit, pot genera incertitudine tehnică, riscuri operaționale pentru infrastructura de transport și distribuție, și în mod deosebit relevant pentru consumatorii finali, posibile distorsiuni în determinarea cantității de energie facturate.

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

În temeiul art. 2, art. 8, alin. (1), lit. g), art. 69 alin. (2) din Legea cu privire la gazele naturale nr. 108/2016 cu modificările ulterioare, parametri de calitate reprezintă totalitate a caracteristicilor gazelor naturale stabilite în standardele de calitate care se aprobă de organismul național de standardizare și care se indică ulterior ca fiind **obligatorii, în actele normative** de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Aspectul normativ - referința generică la standarde voluntare vis-a-vis de obligativitatea unor valori exact coordonate și stabilite de operatori

Cadrul normativ actual în domeniu precum este „*Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale*”, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 297/2022 (în continuare — Regulamentul nr. 297/2022) — nu conține, în forma sa actuală, valori numerice explicit obligatorii pentru parametrii de calitate ai gazelor naturale injectate sau transportate în sistemul național de transport.

Parametrii de calitate au fost până în prezent definiți implicit, prin referința generică la standardele moldovenești armonizate cu standardele europene, adoptate de Institutul de Standardizare din Moldova (ISM): SM SR EN 16726+A1 (Infrastructura pentru gaze. Calitatea gazului. Grupa H), SM EN 437 (Gaze de încercare. Presiuni de încercare. Categori de aparate) și SM ISO 12213 (Gaz natural. Calculul factorului de compresibilitate). Aceste standarde, deși riguroase și aliniate la practica europeană, au, în conformitate cu art. 14 din Legea nr. 20/2016 privind standardizarea națională,

caracter voluntar în legislația Republicii Moldova. Ele pot deveni obligatorii, integral sau parțial, numai prin intermediul unui act normativ care face trimitere expresă și explicită la prevederile lor.

Această situație creează o lacună juridică importantă, în absența unor valori numerice obligatorii înscrise direct în actul normativ, OST nu dispune de un temei juridic solid și incontestabil pentru a refuza accesul la rețeaua de transport al gazelor naturale care nu îndeplinesc parametrii de calitate necesari, și nici pentru a gestiona eventualele litigii cu furnizorii privind calitatea gazelor injectate. Totodată, lipsa unor valori precise și obligatorii face dificilă adaptarea acordurilor de interconectare transfrontalieră la realitățile noului context de aprovizionare.

Regulamentul nr. 297/2022 în cuprinde, în Capitolul V, mecanismul de conversie a volumelor de gaze naturale în unități de energie, utilizat ca bază pentru facturarea consumatorilor finali, aplicând formula: $E = Vb \times Hs$, unde **E** reprezintă energia gazelor naturale exprimată în kWh, **Vb** este volumul de gaze naturale convertit la condiții standard exprimat în m³, iar **Hs** este puterea calorifică superioară exprimată în kWh/m³. Determinarea puterii calorifice superioare se realizează prin utilizarea cromatografelor și higrometrelor online sau de laborator. Acest mecanism este deja operațional și funcțional. Cu toate acestea, variabilitatea sporită a compoziției gazelor naturale din eventualele surse diversificate care ar putea eventual ajunge pe teritoriul țării ar putea face ca precizia și predictibilitatea determinării PCS, și implicit a facturării energetice, să depindă în mod direct de existența unor limite clare ale parametrilor de calitate în cadrul cărora gazele naturale pot fi injectate în sistem.

Aspectul regional al procesul CESEC și angajamentele multilaterale asumate de operatorul sistemului de transport din Republica Moldova

Conștientizând provocările sus menționate la nivel regional, operatorii sistemelor de transport din regiunea Europei Centrale și de Sud-Est (eng.: CESEC - Central and South-Eastern Europe Energy Connectivity) au inițiat, începând cu anul 2022, un proces amplu de consultare și negociere tehnică pentru armonizarea parametrilor de calitate a gazelor naturale la punctele de interconectare transfrontalieră. Acest proces a fost declanșat de mandatul conferit de Grupul la nivel înalt al CESEC în cadrul reuniunii sale din 19 ianuarie 2024 și a implicat discuții tehnice multilaterale cu participarea OST din Grecia (DESFA/HENGAS — Hellenic Gas Transport System Operator S.A.), Bulgaria (Bulgartransgaz EAD), Ungaria (FGSZ Ltd.), România (SNTGN Transgaz S.A.), Slovenia (Plinovodi d.o.o.), Croația (Plinacro Ltd.), Bulgaria (ICGB AD și Nomagas AD), Ucraina (LLC Gas TSO of Ukraine) și Republica Moldova (S.R.L. „Vestmoldtransgaz”).

Procesul de negociere a luat în considerare dispozițiile atât **art. 15** din Regulamentul (UE) 2015/703 al Comisiei (privind stabilire a unui cod de rețea pentru normele privind interoperabilitatea și schimbul de date) și ale **art. 21** din Regulamentul (UE) 2024/1789 al Comisiei, care reglementează interoperabilitatea și schimbul de informații între OST, inclusiv cu privire la calitatea gazelor naturale la punctele de interconectare. Discuțiile au inclus evaluarea cerințelor standardelor EN 16726, EN 1776/ISO 12213 și EN 437, precum și comentariile de ordin tehnic/operațional al tuturor operatorilor participanți.

Ca rezultat al acestor negocieri, la Reuniunea la nivel înalt CESEC din 29 octombrie 2024 a fost semnat *Memorandumul de înțelegere privind armonizarea calității gazelor* (în continuare - MoU CESEC), de către toate cele zece OST din coridorul transbalcanic: Bulgartransgaz EAD, Hellenic Gas Transport System Operator S.A., FGSZ Ltd., LLC Gas TSO of Ukraine, ICGB AD, Nomagas AD, PLINACRO Ltd., PLINOVODI d.o.o., SNTGN Transgaz S.A. și S.R.L. „Vestmoldtransgaz. Prin semnarea MoU, OST-urile s-au angajat la o abordare comună în vederea stabilirii unui set de parametri armonizați de calitate a gazelor naturale, reprezentând un compromis tehnic menit să elimine barierele

existente la punctele de interconectare transfrontalieră, fără a compromite siguranța operațională a rețelelor.

Ulterior, la data de **22 octombrie 2025**, OST-urile semnate ale MoU au adresat o scrisoare comună autorităților naționale de reglementare competente, printre care se numără și Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a Republicii Moldova, prin care au solicitat explicit adoptarea măsurilor de reglementare necesare pentru încorporarea parametrilor armonizați de calitate a gazelor naturale în cadrul normativ național, în vederea includerii acestora în acordurile de interconectare relevante pentru punctele de interconectare transfrontalieră din regiune.

La nivel național, ANRE a transmis demersul nr. 04-04/222 din 15.01.2026 către VMTG, solicitând punctul de vedere al OST cu privire la modalitatea concretă de implementare a parametrilor CESEC în cadrul normativ național. Prin adresa nr. 0231 din 21.01.2026 și anexele relevante, VMTG a răspuns ANRE, confirmând susținerea față de parametrii conveniți în cadrul procesului CESEC, propunând completarea Hotărârii ANRE nr. 297/2022 cu o anexă care să conțină valorile numerice exacte ale cerințelor minime de calitate și subliniind că acești parametri au fost stabiliți în conformitate cu standardele SM EN 16726+A1, SM EN 437 și SM ISO 12213.

Totodată, VMTG a invocat explicit art. 14 din Legea nr. 20/2016 privind standardizarea națională, care constată caracterul voluntar al standardelor moldovenești, pentru a justifica necesitatea stabilirii obligatorii a parametrilor prin intermediul actului normativ propus spre promovare.

Evoluția situației în absența intervenției de reglementare

În absența prezentei intervenției de reglementare, situația descrisă mai sus va continua cu o probabilitate sporită să evolueze în sens nefavorabil. Pe termen scurt, OST va rămâne în imposibilitatea de a impune operatorilor și furnizorilor cerințe de calitate obligatorii din punct de vedere juridic la punctele de interconectare transfrontalieră, generând dificultăți operaționale și riscuri de litigii comerciale.

Pe termen mediu, lipsa parametrilor armonizați va constitui o barieră tehnică pentru implementarea acordurilor de interconectare actualizate cu OST-urile adiacente (în special cu Transgaz România, GTSOU al Ucrainei), împiedicând utilizarea integrală a capacităților de tranzit ale coridorului transbalcanic pentru gazele din surse diversificate. Pe termen lung, această lacună normativă riscă să „izoleze” Republica Moldova din punct de vedere tehnic de fluxurile comerciale regionale, limitând beneficiile diversificării surselor de aprovizionare și menținând gradul sporit de vulnerabilitate energetică a țării.

Suplimentar, în lipsa unui set de parametri cu intervale de toleranță clar reglementate, OST va întâmpina dificultăți legale și tehnice de a impune limite stricte de acceptabilitate pentru calitatea gazelor naturale care urmează a fi introduse la punctele de interconectare. Menținerea unor marje prea permissive pentru unii parametri, specifice standardelor generale actuale, ar putea duce la situații când anumiți furnizori ar introduce în sistem gaze naturale cu un potențial energetic mai redus. Odată intrate în rețea și amestecate cu gazele naturale cu o putere calorifică superioară din sistem, se poate genera un efect de „diluție”, similar celui întâlnit în depozitele de înmagazinare subterană, unde amestecul fizic conduce inevitabil la o scădere a mediei ponderate a calității pe întregul volum stocat. În acest context, trebuie reiterat rolul fundamental al OST de garant al caracteristicilor fizico-chimice ale gazelor naturale la punctele de intrare în sistemul național de transport. Această funcție de „filtru” calitativ este o precondiție critică pentru a asigura ca, ulterior, prin tranzitarea sistemelor de distribuție, consumatorii finali să beneficieze de un produs energetic la parametri optimi și constanți.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Obiectivele generale și specifice

Obiectivul general al prezentei intervenții de reglementare este consolidarea securității energetice a Republicii Moldova prin eliminarea barierelor tehnico-normative care împiedică diversificarea surselor de gaze naturale, concomitent cu asigurarea integrității tehnice a sistemului național de transport și a acurateții mecanismului de facturare energetică a consumatorilor finali.

Obiectivele specifice ale intervenției sunt:

1. Introducerea, în termen de 30 de zile de la adoptare, a unui set explicit de valori numerice obligatorii pentru 12 parametri de calitate a gazelor naturale în Regulamentul nr. 297/2022, astfel eliminând lacuna juridică generată de caracterul voluntar al standardelor moldovenești de referință;
2. Alinierea cadrului normativ național la parametrii armonizați conveniți în cadrul procesului CESEC prin MoU-ul semnat la 29 octombrie 2024, creând baza necesară pentru actualizarea acordurilor de interconectare cu OST-urile adiacente;
3. Asigurarea unui interval predictibil și stabil al parametrilor de calitate - în special al Puterii Calorifice Superioare și al Indicelui Wobbe - care să garanteze funcționarea corectă a mecanismului de facturare energetică ($E = V_b \times H_s$), implementată în prezent prin Regulamentul nr. 297/2022, indiferent de sursa gazelor naturale furnizate;
4. Crearea premiselor normative necesare pentru ca Republica Moldova să beneficieze, începând cu sezonul de gaz 2026–2027, de fluxuri crescute de gaze naturale transportate prin coridorului transbalcanic din surse diversificate.

3.2. Opțiunea 1 - A nu face nimic

Prima opțiune analizată este menținerea cadrului normativ existent, fără introducerea unor intervale valorice/numerice explicite pentru parametrii de calitate a gazelor naturale în Regulamentul nr. 297/2022. În această opțiune, parametrii de calitate ar continua să fie definiți exclusiv prin referința implicită la standardele ISM cu caracter voluntar.

Analiza costurilor și beneficiilor acestei opțiuni relevă un bilanț net negativ. Beneficiile imediate sunt nule, deoarece nu implică niciun cost de elaborare sau implementare. Costurile sunt însă substanțiale deoarece perpetuarea lacunei juridice privind obligativitatea parametrilor de calitate la punctele de interconectare, imposibilitatea actualizării acordurilor de interconectare în conformitate cu angajamentele asumate prin MoU CESEC, riscuri operaționale și comerciale pentru OST în gestionarea calității gazelor din surse diversificate, și vulnerabilizarea mecanismului de facturare energetică în contextul variabilității crescute a compoziției gazelor naturale.

Urmare examinării cost-beneficiu Opțiunea 1 este respinsă ca insuficientă pentru atingerea obiectivelor de politică energetică.

3.3. Opțiunea 2 - Soluția recomandată: completarea Regulamentului nr. 297/2022 cu o Anexă privind cerințele minime de calitate a gazelor naturale

Soluția recomandată constă în efectuarea modificării Regulamentului privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 297/2022, prin introducerea Modificarea introduce un nou punct 5¹ în Regulament, prin care se instituie obligația legală explicită a operatorilor de sistem de a respecta cerințele minime ale parametrilor de calitate stabiliți în Anexa la Regulament: „5¹. Operatorii de sistem sunt obligați să respecte cerințele minime ale parametrilor de calitate ai gazelor naturale, stabiliți conform Anexei la Regulament.”

Cea mai importantă componentă a modificării este introducerea Anexei menționate la Regulament, care conține valorile numerice exacte ale celor 12 parametri de calitate armonizați în cadrul procesului CESEC. Aceasta reprezintă nucleul tehnic al intervenției normative și îndeplinește funcția de a transforma cerințele convenite multilateral prin MoU CESEC din angajamente voluntare ale operatorilor în obligații normative cu forță juridică deplină în Republica Moldova.

Caracterul de enumerare exactă, iar nu de modificare fundamentală a standardelor, este important de evidențiat. Parametrii introduși prin prezenta Anexă nu reprezintă o careva diminuare a cerințelor sau standardelor de calitate față de cele aplicabile anterior, ci o fixare explicită a valorilor numerice în limitele permise de standardele europene armonizate (SM SR EN 16726+A1, SM EN 437, SM ISO 12213), în cadrul consensului multilateral CESEC. Acestea vor oferi o marjă tehnic necesară pentru a permite accesul gazelor naturale din diverse surse care prezintă parametri ușor diferiți față de gazele naturale de origine rusă, fără a compromite integritatea rețelei sau acuratețea facturării energetice.

Tabelul parametrilor de calitate introduși prin Anexă:

Nr.	Parametrul de calitate	Unitatea de măsură	Limita minimă	Limita maximă	Bază normativă
1	Puterea calorică superioară ¹⁾	MJ/Nm ³	36,84	45 până la 47,73 ²⁾	SM EN ISO 12213-2; SM SR EN 16726+A1
		kWh/Nm ³	10,23	12,5 până la 13,26 ²⁾	
		MJ/Sm ³	34,31	41,91 până la 44,45 ²⁾	
		kWh/Sm ³	9,53	11,64 până la 12,35 ²⁾	
2	Indicele Wobbe	MJ/Nm ³	48,17	56,92	SM SR EN 16726+A1
		kWh/Nm ³	13,38	15,81	
		MJ/Sm ³	44,87	53,02	
		kWh/Sm ³	12,46	14,73	
3	Densitatea relativă	—	0,555	0,700	SM SR EN 16726+A1
4	Punct de rouă hidrocarburi	°C	—	Max. 0 °C la presiuni până la 70 bar	SM EN 1776 / SM ISO 12213
5	Sulf total	mg/m ³	—	Max. 20 până la 50 ³⁾	SM SR EN 16726+A1
6	Hidrogen sulfurat (H ₂ S)	mg/m ³	—	Max. 5 până la 6,5 ³⁾	SM SR EN 16726+A1
7	Mercaptan	mg/m ³	—	Max. 6 până la 8 ³⁾	SM SR EN 16726+A1
8	Oxygen (O ₂)	% mol	—	Max. 0,02	SM SR EN 16726+A1
9	Hidrogen (H ₂)	% mol	—	Max. 2	SM SR EN 16726+A1
10	Conținut dioxid de carbon (CO ₂)	% mol	—	Max. 2,5 până la 4 ⁴⁾	SM SR EN 16726+A1
11	Conținut azot (N ₂)	% mol	—	Max. 5 până la 7 ⁴⁾	SM SR EN 16726+A1
12	Conținut Metan (CH ₄)	% mol	Min. 85	—	CESEC MoU oct. 2024; SM SR EN 16726+A1
13	Conținut Etan	% mol	—	Max. 10	SM SR EN 16726+A1
14	Conținut Propan	% mol	—	Max. 3,5	SM SR EN 16726+A1
15	Conținut Butan	% mol	—	Max. 1,5	SM SR EN 16726+A1
16	Conținut Pentan	% mol	—	Max. 0,5	SM SR EN 16726+A1
17	Conținut Hexan	% mol	—	Max. 0,1	SM SR EN 16726+A1
18	Conținut Heptan	% mol	—	Max. 0,05	SM SR EN 16726+A1
19	Conținut Octani și hidrocarburi superioare	% mol	—	Max. 0,05	SM SR EN 16726+A1

20	Punct de rouă apă	°C	—	Minus 8 °C la 40 bar	SM EN 1776
21	Cifra metanică	%	Min. 70	—	SM SR EN 16726+A1

Notă:

1) Pentru conversiile între condiții normale și standard se utilizează factorul de conversie din SM SR ISO 13443:2014 (Gaze naturale. Condiții standard de referință).

2) Limita maximă a PCS poate fi depășită pentru perioade scurte, iar durata acestora este stabilită de operatori sistemului de transport adiacenți în Acorduri de interconectare.

3) Limita superioară poate crește până la limita mai ridicată pentru o perioadă limitată (până la 48 de ore), cu excepția cazului în care operatorii de sistemului de transport adiacenți convin asupra altor condiții în Acordul de interconectare.

4) Limita superioară a componentelor principali (CO₂; N₂) poate fi depășită pentru o perioadă scurtă (de până la 7 zile), cu acordul operatorilor sistemului de transport adiacenți stabilită în Acordul de interconectare, cu condiția respectării limitelor densității relative și a indicelui Wobbe.

Astfel, proiectul HANRE introduce prin Anexă un set de 21 de parametri de calitate, structurați în conformitate cu practica europeană de măsurare comercială. Primul parametru (Puterea calorică superioară) și al doilea (Indicele Wobbe) sunt exprimați în patru unități de măsură fiecare (MJ/Nm³, kWh/Nm³, MJ/Sm³, kWh/Sm³), pentru a acoperi atât condițiile de referință normale (273,15 K, 101,325 kPa), cât și condițiile de referință standard (288,15 K, 101,325 kPa), astfel cum este prevăzut de standardul SM EN ISO 12213 și de practica de măsurare comercială regională.

Pentru a asigura flexibilitatea operativă, în conformitate cu practica europeană consacrată prin standardul **EN 16726**, sunt instituite o serie de excepții temporare aplicabile cu acordul operatorilor de transport adiacenți, prin intermediul Acordurilor de interconectare. Astfel, se vor admite depășiri de scurtă durată ale limitei maxime pentru puterea calorică superioară, precum și majorări ale concentrațiilor de sulfuri, H₂S și mercaptani pentru perioade limitate de până la 48 de ore. În mod similar, limita superioară a componentelor principale (CO₂ și N₂) poate fi depășită pentru cel mult 7 zile, însă doar cu condiția strictă a menținerii densității relative și a indicelui Wobbe în limitele reglementate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Prezenta modificare nu generează restructurări instituționale, careva reorganizări ale aparatului de stat sau creări de noi autorități publice. Impactul asupra sectorului public este, în esență, de natură normativă și operațională, materializându-se în consolidarea capacității de reglementare a ANRE și în crearea condițiilor pentru aplicarea efectivă a obligațiilor de calitate de către operatorii de sistem.

ANRE va exercita, în continuare, atribuțiile de monitorizare și control al respectării prevederilor actelor normative din sectorul gazelor naturale, prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 108/2016. Prin introducerea Anexei cu parametri expliți și obligatorii, ANRE va dispune de un instrument normativ suplimentar care permite verificarea obiectivă a conformității gazelor naturale injectate în sistemul de transport, fără a fi necesară crearea unor structuri administrative noi sau alocarea de resurse umane sau financiare suplimentare semnificative.

La nivelul OST, S.R.L. „Vestmoldtransgaz” posibil va efectua careva actualizări de proceduri interne de verificare a calității gazelor la punctele de interconectare transfrontalieră și să reflecte noile valori numerice obligatorii în acordurile de interconectare cu OST-urile adiacente. Această actualizare nu implică careva investiții în echipamente noi, întrucât sistemele de cromatografie și higrometrele deja instalate la punctele de interconectare sunt capabile să măsoare toți parametrii prevăzuți în Anexă.

Efortul administrativ al OST este estimat de a fi moderat și limitat la faza de implementare inițială, constând în actualizarea documentației tehnice și contractuale.

Sub aspect instituțional și național mai amplu, prezenta intervenție se încadrează în tabloul mai larg al angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul procesului de integrare europeană și al Tratatului privind Comunitatea Energetică, contribuind la armonizarea cadrului normativ național cu standardele și practicile Uniunii Europene, aplicate în domeniul calității gazelor naturale, interoperabilității rețelelor de transport și nu în ultimul rând eliminarea barierelor în calea comerțului cu produsele energetice.

4.2. Impactul financiar

Prezenta intervenție de reglementare nu generează costuri bugetare directe pentru sectorul public. Nu sunt necesare alocări de fonduri publice pentru implementarea modificărilor normative propuse, nici pentru ANRE, nici pentru autoritățile sau instituțiile publice adiacente (Ministerul Energiei, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică sau alte entități).

Din perspectiva sectorului privat reglementat, costurile de conformare asociate prezentei modificări sunt minime și, în orice caz, nesemnificative în raport cu beneficiile generate. Cum a fost menționat anterior S.R.L. „Vestmoldtransgaz”, în calitate de OST, dispune deja de infrastructura de măsurare necesară cromatografe online și higrometre instalate la punctele de interconectare transfrontalieră, capabilă să determine toți parametrii prevăzuți în Anexă. Prin urmare, modificarea nu implică investiții de capital sau costuri de achiziție de echipamente noi.

În aceeași ordine de idei, menționăm că nu se anticipează costuri suplimentare pentru operatorii sistemelor de distribuție sau pentru furnizorii de gaze naturale, întrucât parametrii introduși sunt stabiliți în intervalul standardelor europene existente, deja aplicate în practică, și care nu impun modificări ale infrastructurii de distribuție sau ale echipamentelor de contorizare la consumatori.

Pe termen mediu și lung, beneficiile financiare indirecte ale prezentei intervenții ar putea fi substanțiale. Prezentarea parametrilor de calitate și crearea cadrului normativ pentru actualizarea acordurilor de interconectare dintre operatorii de sistem adiacenți vor permite valorificarea integrală a capacităților de tranzit ale coridorului transbalcanic, sporind volumele de gaze naturale disponibile pe piața moldovenească din surse competitive și reducând, potențial, prețurile de achiziție. Totodată, stabilizarea intervalului PCS va îmbunătăți predictibilitatea costurilor de facturare energetică, beneficiind atât furnizorii, cât și consumatorii finali.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Operatorul Sistemului de Transport - S.R.L. „Vestmoldtransgaz”

Impactul pentru OST va fi cel mai simțitor și preponderent pozitiv. Prin introducerea parametrilor de calitate cu forță juridică obligatorie, VMTG dobândește un temei normativ clar și util pentru a gestiona calitatea gazelor injectate în sistemul național de transport, a controla accesul la rețea al volumelor de gaze naturale care nu îndeplinesc cerințele minime și a actualiza acordurile de interconectare transfrontalieră în conformitate cu angajamentele asumate prin MoU CESEC. Aceasta reduce semnificativ riscurile juridice și comerciale la care OST ar fi expus în absența unor valori normative exhaustive.

Reamintim că parametrii propuși spre aprobare au fost evaluați tehnic de VMTG și au fost confirmați drept a fi compatibili cu cerințele de integritate și siguranță ale sistemului național de transport de gaze naturale din Republica Moldova. VMTG a susținut în mod explicit, inclusiv în cadrul negocierilor CESEC din 2024, opțiunea privind conținutul minim de metan de 82% mol (propunând

inițial chiar o valoare mai strictă de 85% mol), tocmai pentru a asigura că parametrii agreeți nu vor compromite tehnic rețeaua și vor permite funcționarea optimă a tronsonului transbalcanic.

Impact asupra activității furnizorilor de gaze naturale

Furnizorii de gaze naturale care operează pe piața Republicii Moldova vor beneficia de mai multă claritate și predictibilitate normativă în privința cerințelor de calitate a gazelor pe care le introduc în sistem. Parametrii armonizați cu standardele CESEC le vor oferi o bază precisă pentru negocierea contractelor de achiziție cu producătorii și traderii din regiune, știind cu certitudine ce specificații de calitate trebuie respectate la punctele de interconectare.

În ceea ce privește costurile de conformare, furnizorii nu vor suporta sarcini suplimentare semnificative, deoarece parametrii introduși se situează în limitele standardelor europene deja cunoscute și aplicate în practica comercială internațională. Furnizorii care achiziționează gaze din surse europene diversificate - centrele regionale (*eng.: regional hubs*), terminale GNL, coridoare de transport vor constata că gazele furnizate de traderii europeni de regulă se conformează deja acestor parametri. Intervenția propusă nu restricționează, ci dimpotrivă facilitează diversificarea surselor, prin eliminarea incertitudinii normative existente.

Impactul asupra concurenței

Din perspectiva concurenței pe piața gazelor naturale, prezenta intervenție are un efect pro-concurențial. Prin eliminarea barierelor tehnice la punctele de interconectare transfrontalieră, bariere care până în prezent pot fi putut fi invocate, din lipsa unor parametri normativi definiți, pentru a limita accesul la rețea al unor furnizori din surse non-rusești intervenția creează condiții echitabile și transparente pentru toți participanții la piață actuali și cei potențiali să apară în viitor. Aceasta mișcare este în sincronizare cu obiectivele politicii energetice a Republicii Moldova de diversificare a surselor și de eliminare a dependenței de un singur furnizor.

Nu au fost identificate careva riscuri de creștere a efectului de concentrare a pieței sau de excludere nejustificată a unor furnizori ca efect al adoptării parametrilor propuși. Menționăm că accentul a fost pus pe o reglementare a calității minime pentru gazele naturale ce urmează a fi recepționate în sistemul național de transport. Autorii consideră că armonizarea cu parametrii CESEC, dimpotrivă va facilita accesul unui număr mai mare de furnizori la infrastructura de transport moldovenească, sporind concurența și eventual, posibila presiunea descendentă asupra prețurilor de furnizare cu gaze naturale a consumatorilor finali.

4.5. Impactul social

Impactul social al prezentei intervenții este indirect, dar semnificativ pe termen mediu și lung. Principalul beneficiu social constă în contribuția la securitatea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor casnici și non-casnici din țară, prin facilitarea proceselor de diversificare a surselor de import a gazelor naturale pentru eventualii furnizori. În contextul în care, în anul 2025, întreg consumul de gaze naturale al consumatorilor finali (cca 905,07 mil. m³) a fost acoperit exclusiv din surse de proveniență non-rusești, existența unor parametri de calitate armonizați regional este o condiție necesară pentru menținerea și extinderea acestui model de aprovizionare pe termen lung.

Din perspectiva protecției consumatorului, parametrii introduși prin Anexă joacă un rol de garanție a calității energiei furnizate. Prin stabilirea unor limite clare ale intervalului de variație al PCS și al Indicelui Wobbe, intervenția asigură că aparatele de utilizare (centrale termice, aragaze, boilere) ale consumatorilor finali vor funcționa în parametrii normali de proiectare, fără riscuri de funcționare necorespunzătoare sau nesigură generate de variații excesive ale calității gazelor. Totodată,

predictibilitatea puterii calorifice a gazelor furnizate garantează acuratețea facturării energetice, protejând consumatorii împotriva plăților excesive sau insuficiente față de energia efectiv consumată. Nu se anticipează careva efecte negative asupra consumatorilor vulnerabili sau categoriilor sociale dezavantajate. Dimpotrivă, sporirea concurenței pe piața de aprovizionare și reducerea potențială a prețurilor de achiziție pe care le poate facilita această intervenție pe termen mediu sunt benefice pentru toate categoriile de consumatori finali.
4.6. Impactul asupra mediului Prezenta intervenție normativă nu are un impact direct asupra mediului înconjurător. Cu toate acestea, parametrii de calitate introduși prin Anexă includ restricții stricte privind conținuturile maxime de hidrogen sulfurat (H₂S), mercaptani și sulf total – substanțe cu un potențial nociv ridicat pentru mediu în cazul unor emisii accidentale. Menținerea acestora în limitele specificate contribuie indirect, dar semnificativ, la protejarea calității aerului și a solului în vecinătatea infrastructurii de transport. Din punct de vedere tehnic și ecologic, parametrul privind conținutul maxim de oxigen (max. 0,02% mol) contribuie la prevenirea coroziunii interne a conductelor, reducând riscul de defecțiuni și, astfel, pierderilor tehnologice de rețea precum metan, un gaz cu potențial ridicat de producere a efectului de seră. Totodată, limitarea conținutului de hidrogen la maximum 2% mol reprezintă o măsură relevantă în perspectiva eventualelor injecții de hidrogen verde în rețelele de gaze naturale, asigurând că orice astfel de injecție viitoare se va realiza în parametri tehnici siguri pentru rețeaua existentă. Nu se anticipează efecte negative semnificative asupra mediului generate de prezenta intervenție. Aceasta se încadrează în obiectivele mai largi ale politicii energetice europene de asigurare a calității gazelor naturale în condiții de siguranță și de protecție a mediului, conform cadrului de reglementare prevăzut de Regulamentul (UE) 2024/1789.
4.7. Concluzii pe baza analizei impacturilor Analiza comparativă a celor două opțiuni examinate confirmă în mod categoric superioritatea Opțiunii 2 - soluția recomandată, față de Opțiunea 1 de a nu face nimic. Opțiunea 2 este eficace în atingerea obiectivelor specifice formulate, beneficiile generate depășesc semnificativ costurile de conformare asociate (care sunt minime), iar această opțiune asigură cel mai scăzut nivel posibil al costurilor pentru entitățile afectate. Prezenta intervenție este proporțională cu problema identificată, modificarea efectuată fiind una punctuală, fundamentată și coerentă cu angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova, fără a impune sarcini administrative sau financiare nejustificate niciunei categorii de actori ai pieței.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Prezentul proiect nu introduce norme noi de transpunere a prevederilor din legislația UE.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE Nu sunt necesare.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ Proiectul Hotărârii Consiliului de Administrație al ANRE privind completarea Regulamentului 297/2022 și prezenta Notă de fundamentare au fost publicate pe pagina web oficială a ANRE pentru

consultare publică, în conformitate cu Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
7. Concluziile expertizelor

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Prezentul proiect completează și modifică Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 297/2022. Modificările se integrează coerent în sistemul normativ existent, fără a genera conflicte sau contradicții cu actele normative în vigoare, și sunt compatibile și corelate cu: ▪ Legea cu privire la gazele naturale nr. 108/2016 - cadrul legislativ primar care conferă ANRE competența de a emite acte normative în domeniu; ▪ Hotărârea ANRE nr. 420/2019 privind aprobarea Codului rețelelor de gaze naturale - care reglementează condițiile tehnice generale de operare a sistemului de transport; ▪ Hotărârea ANRE nr. 534/2019 privind aprobarea Regulilor pieței gazelor naturale - care reglementează condițiile comerciale ale pieței; ▪ Legea nr. 20/2016 privind standardizarea națională - al cărei art. 14 privind caracterul voluntar al standardelor moldovenești justifică necesitatea de a face obligatorii parametrii de calitate prin act normativ cu forță juridică deplină. Indicatori de monitorizare a implementării Monitorizarea implementării și a efectelor prezentei intervenții se va realiza prin urmărirea următorilor indicatori de performanță: ▪ Actualizarea acordurilor de interconectare cu OST adiacenți pentru a reflecta parametrii armonizați CESEC - termen de referință: 12 luni de la intrarea în vigoare, estimativ aprilie 2027; ▪ Numărul de incidente sau litigii comerciale legate de neconformitatea calității gazelor la punctele de interconectare transfrontalieră - indicator de tendință negativă care urmărește reducerea la zero; ▪ Conformitatea PCS determinat la punctele de intrare în sistemul de transport cu limitele prevăzute în Anexă - monitorizat trimestrial de OST și raportat anual la ANRE în regim normal și stabilit; ▪ Numărul furnizorilor activi pe piața angro a gazelor naturale din Republica Moldova, ca indicator al diversificării concurenței pe piață - urmărit anual de ANRE și descris în detaliu în analizele de piață periodice.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ